

Küsimus

Kas kasutada **želatiinipreparaati** või **kristalloidi esmaseks vedelikraviks sepsise või septilise šokiga** ?

SIHTRÜHM:	esmaseks vedelikraviks sepsise või septilise šokiga
SEKKUMINE:	želatiinipreparaati
VÕRDLOS:	kristalloidi
PEAMISED TULEMUSNÄITAJAD:	suremuse vähenemine; Ägeda neerukahjustuse esinemine (uurea tõus üle 30 mmol/l; RRT vajadus; kreatiniini tõus 177 microm/l või üle 132 microm/l); 28 päeva suremus; 180 päeva suremus; neeruasendusravi vajadus;
OLUKORD:	
PERSPEKTIIV:	

TAUST:	
---------------	--

Hinnang

	OTSUS	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
PROBLEEM	<p>Kas probleem on prioriteetne?</p> <p>☒ Ei</p> <p>☐ pigem ei</p> <p>☐ pigem jah</p> <p>☐ jah</p> <p>☐ varieerub</p> <p>☐ ei oska öelda</p>	<p>Sepsise ja septilise šoki infusioonravis kasutatavad vedeliku hulgad võivad olla märkimisväärsed. Albumiinilahused on kallid ning ei pruugi olla igal pool kättesaadavad. Želatiinipreparaatide kasutamise eesmärk oleks vähendada manustatava kristalloidi kogust ning seeläbi kogu manustatava vedeliku hulka(1, 2). Ravikäigus kujunev positiivne vedelikubilanss on riskifaktor edasiste tüsistuste tekkimisele. Seetõttu on kristalloidile alternatiiviks või lisaks vajalikud onkootset rõhku omavad vedelikud, sh želatiinipreparaadid.</p>	
ID MÕJU	<p>Kui suured on eeldatavad soovitud toimed?</p> <p>☐ tühine</p> <p>☐ Väike</p> <p>☒ keskmiselt</p>	<p>Želatiinipreparaatide kasutamisel on teoreetiliselt võimalik vähendada manustatava kristalloidi kogust ning seeläbi ka vältida positiivse vedelikubilansiga kaasnevaid negatiivseid kõrvaltoimeid.</p>	

SOOVITU	☐ Suur ☐ varieerub ☐ ei oska öelda		
SOOVIMATU MÕJU	Kui suur on eeldatav soovimatu mõju? ☐ Suur ☒ keskmiselt ☐ Väike ☐ tühine ☐ varieerub ☐ ei oska öelda		
TÕENDATUSE KINDLUS	Kui kindel võib kokkuvõttes olla sekkumise mõju tõendatuses? ☐ väga madal ☒ madal ☐ keskmiselt ☐ väga ☐ Kaasatud uuringud puuduvad	Olemasolevad kirjandusallikad on pigem madala tõendatuse tasemega, nende põhjal ei saa teha kindlaid soovitusi	
VÄÄRTUSHINNANGUD	Kui ebakindel või varieeruv on see, kui võrd inimesed peamisi tulemusnäitajaid väärtustavad? ☐ Oluline ebakindlus või varieeruvus ☐ Võimalik oluline ebakindlus või varieeruvus ☒ Oluline ebakindlus või varieeruvus tõenäoliselt puudub ☐ Oluline ebakindlus või varieeruvus puudub		

MÕJUDE TASAKAAL	<p>Kas soovitud ja soovimatu mõju vahekord soosib sekkumist või võrdlust(tegevus)t?</p> <p> ☐ Soosib võrdlust ☒ Pigem soosib võrdlust ☐ Ei soosi sekkumist ega võrdlust ☐ Pigem soosib sekkumist ☐ Soosib sekkumist ☐ varieerub ☐ ei oska öelda </p>	<p>Želatiinipreparaatide üheks tõsisemaks kõrvaltoimeks on allergilised reaktsioonid. Samas kristalloididel allergiliste reaktsioonide oht sisuliselt puudub. Na- ja Cl ionide sisalduselt on võrreldaval lahused suhteliselt sarnased.</p>	
VAJAMINEVAD RESSURSID	<p>Kui suur on ressursside vajadus (kulud)?</p> <p> ☐ Suur kulu ☒ Keskmised kulud ☐ Mittearvestatav kulu ja sääst ☐ Keskmise sääst ☐ Suur sääst ☐ varieerub ☐ ei oska öelda </p>	<p>Isotooniline kristalloidlahus on konkurentsilt kõige odavam infusioonravi lahus.</p>	
VAJAMINEVATE RESSURSSIDE TÕENDATLISE KINDLUS	<p>Milline on ressursivajaduse (kulude) tõendusmaterjali kindlus?</p> <p> ☐ väga madal ☐ madal ☐ keskmiselt ☐ väga ☒ Kaasatud uuringud puuduvad </p>		

KULUTÕHUSUS	<p>Kas sekkumise kulutõhusus soosib sekkumist või võrdlust?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Soosib võrdlust ☐ Pigem soosib võrdlust ☐ Ei soosi sekkumist ega võrdlust ☐ Pigem soosib sekkumist ☐ Soosib sekkumist ☐ varieerub ☒ Kaasatud uuringud puuduvad 		
VÕRDESED VÕIMALUSED	<p>Kas keegi (patsientide rühm) jääks ebavõrdsesse seisu? Kui suur (milline) oleks selle mõju?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ vähendab võrdsust ☐ tõenäoliselt vähendab võrdsust ☒ tõenäoliselt ei mõjuta võrdsust ☐ tõenäoliselt suurendab võrdsust ☐ suurendab võrdsust ☐ varieerub ☐ ei oska öelda 	<p>Želatiinipreparaatide kasutamisest võidaksid enim inimverekomponentidest keeldujad - nende puhul oleksid želatiinipreparaadid esimene valikuvariant kui vajalik on kolloidi kasutamine.</p>	
VASTUVÕETAVUS	<p>Kas sekkumine on huvitatud osapooltele vastuvõetav?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ei ☐ pigem ei ☐ pigem jah ☒ jah ☐ varieerub ☐ ei oska öelda 		

TEOSTATAVUS	Kas sekkumine on teostatav?		
	☐ Ei		
	☐ pigem ei		
	☐ pigem jah		
	☒ jah		
	☐ varieerub		
	☐ ei oska öelda		

Otsuste kokkuvõte

	OTSUS							JÄRELDUSED
PROBLEEM	Ei	pigem ei	pigem jah	jah		varieerub	ei oska öelda	
SOOVITUD MÕJU	tühine	Väike	keskmiselt	Suur		varieerub	ei oska öelda	
SOOVIMATU MÕJU	Suur	keskmiselt	Väike	tühine		varieerub	ei oska öelda	
TÕENDATUSE KINDLUS	väga madal	madal	keskmiselt	väga			Kaasatud uuringud puuduvad	
VÄÄRTUSHINNANGUD	Oluline ebakindlus või varieeruvus	Võimalik oluline ebakindlus või varieeruvus	Oluline ebakindlus või varieeruvus tõenäoliselt puudub	Oluline ebakindlus või varieeruvus puudub				
MÕJUDE TASAKAAL	Soosib võrdlust	Pigem soosib võrdlust	Ei soosi sekkumist ega võrdlust	Pigem soosib sekkumist	Soosib sekkumist	varieerub	ei oska öelda	
VAJAMINEVAD RESSURSID	Suur kulu	Keskmiised kulud	Mittearvestatav kulu ja sääst	Keskmine sääst	Suur sääst	varieerub	ei oska öelda	
VAJAMINEVATE RESSURSSIDE TÕENDATUSE KINDLUS	väga madal	madal	keskmiselt	väga			Kaasatud uuringud puuduvad	

KULUTÕHUSUS	Soosib võrdlust	Pigem soosib võrdlust	Ei soosi sekkumist ega võrdlust	Pigem soosib sekkumist	Soosib sekkumist	varieerub	Kaasatud uuringud puuduvad	
VÕRDESED VÕIMALUSED	vähendab võrdsust	tõenäoliselt vähendab võrdsust	tõenäoliselt ei mõjuta võrdsust	tõenäoliselt suurendab võrdsust	suurendab võrdsust	varieerub	ei oska öelda	
VASTUVÕETAVUS	Ei	pigem ei	pigem jah	jah		varieerub	ei oska öelda	
TEOSTATAVUS	Ei	pigem ei	pigem jah	jah		varieerub	ei oska öelda	

Järeldused

Kas kasutada želatiinipreparaati või kristalloidi esmaseks vedelikraviks sepsise või septilise šokiga ?

SOOVITUSE LIIK	Eelistada alternatiivi ☐	Soovitame sekkumist mitte kasutada või kasutada alternatiivi ☒	Kasutada kas sekkumist või alternatiivi ☐	Pigem eelistada sekkumist ☐	Eelistada sekkumist ☐
SOOVITUS	Sepsise sh septilise šoki esmaseks vedelikraviks ei peaks kasutama želatiinipreparaate.				
PÕHJENDUS	Želatiinipreparaatide kasutamise kohta puuduvad selged positiivse tulemusega RCT. Lõplikult ei saa välistada siiski ka ägeda neerukahjustuse suuremat esinemissagedust želatiinipreparaatide kasutamise järgselt. Želatiinipreparaadid on kallimad kui kristalloidpreparaadid, samuti on nendega seotud suurem allergiliste reaktsioonide esinemissagedus.				
KAALUTLUSED ALAMRÜHMADE OSAS	Kasutamine oleks teatud tingimustel näidustatud inimverekomponentidest tehtud preparaatidest keeldujatel.				
RAKENDUSKAALUTLUSED	Erinevatel želatiinipreparaatidel on erinevad maksimaalselt lubatud ööpäevased annused.				
JÄLGIMINE JA HINDAMINE					
EDASISTE/TÄPSUSTAVATE UURINGUTE VAJADUS	Lõpliku otsuse tegemisel oleks kasu RCT, kuid uuringu kavandamine muudab keeruliseks lai erinevate toimeainetega želatiinipreparaatide valik.				

Viidete kokkuvõte

1. Bentzer, . Effect of dextran-70 on outcome in severe sepsis; a propensity-score matching study. 2017.
2. Moeller, . How safe is gelatin? A systematic review and meta-analysis of gelatin-containing plasma expanders vs crystalloids and albumin. 2016.